

Обект 586 (Сухият док и прилежащите съоръжения) в архивите на ЦРУ

На няколко пъти през последните години американското ЦРУ разсекрети документи, съставени през 1940-50-те години и ги пусна със свободен достъп (със заличени отделни думи и изречения, маркирани в цитатите с [XXX]). За голяма част от тях може да се приеме, че съдържат вярна разузнавателна информация, но в други могат да се намерят не толкова точни данни, основани на слухове и предположения. Причината за това е различният достъп и способности на информаторите. По съдържанието на документите личи, че някои са съставяни от вътрешни за шпионирания обект хора, а други са съставяни по общодостъпна информация - вестници, картички, по чуто или видно. Любопитен е случаят със секретния варненски Обект 586 (Сухият док и прилежащите съоръжения - цехове, кейове, жилища), който разбираемо е бил обект на интерес от западните служби. Следващите редове и извадки от публикувани документи ще покажат първоначалната заблуда за предназначението му.

Документ от 26 март 1953 г. пише следното: „Около 15 декември 1952 г. в покрайнините на Варна, близо до кв. Аспарухово (N43-11 E27-54), в канала, водещ към Черно море, започнаха подготвителни работи по строеж на база и укритие за подводници... На проекта за постройка на база за подводници е присвоен номер 586, а районът около строежа е забранена зона“. Информира се и за изследване на дъното на канала, съобщават се и заплатите на работещите - най-ниските заплати, получавани от съветските работници са около 200 лв на ден, докато българите получават 800 лв месечно.

1. About 15 December 1952, preparatory work was started for building a submarine base and pen in the outskirts of Varna, near the village of Asparukhovo (N43-11, E 27-54), in the channel which leads to the Black Sea. A Soviet geological expedition is using sounding leads to examine the bottom of the channel. Four Bulgarians and three Soviets are working with these sounding leads, one of which has been driven to a depth of 55 meters into the channel bed. Many Soviets, even workers, are employed on this project. The Bulgarians working here are small in number and have to undergo several screenings prior to being hired.
2. The project for the construction of the submarine base has been assigned code name No. 568 and the area under construction is a prohibited zone.
3. The lowest wages received by Soviets working here amount to 200 leva per day, while the Bulgarians receive a monthly salary of 800 leva.
4. The Varna Naval Headquarters is located in the vicinity of the submarine base, opposite Asparukhovo.

1. Comment: in addition to Soviet technicians, a number of Soviet common laborers are employed on this project.

През следващата 1954 г. все още не е изяснено какво всъщност е обект 586: „Новата военноморска база на Варна (сега Сталин) обхваща район със

следните граници: на север каналът, свързващ Варненското езеро с Черно море..., на запад шосето, което върви от Варна за Аспарухово, а на изток - старото шосе от горивната база „Петрол“ за Аспарухово, и е на около 200 м от морския бряг... През есента на 1952 г. тук бяха доставени големи количества строителни материали. В началото на 1953 г. подготвителните работи бяха завършени и започна строителството на нови жилища в северния край на Аспарухово. Този район е разположен между шосето Варна-Аспарухово, старото шосе между „Петрол“ и Аспарухово и черен път северно от училище „Христо Ботев“, свързващ двете шосета”.

Става въпрос за ж.к. „Дружба“ - т. нар. Руски блокове. Сведението продължава: „През април 1953 г. в района имаше седем големи жилищни строежи, всеки от които около 40x20 м., въпреки че никой от тях не беше завършен; някои имаха завършени по два етаж, други само по един, а два бяха само с готови основи. [XXX] строежът върви бързо. През пролетта работеха две смени работници и се говореше, че през лятото ще работят на три смени. [XXX] Тези строежи бяха свързани с Проект 586. [XXX] проектирани са за военноморските офицери и техните семейства, а също ще се ползват за жилища на работниците”.

1. The new naval base of Varna (now Stalin) comprises an area with the following boundaries: to the north, the canal connecting Varna Lake with the Black Sea (except for that section of the canal bordering the shipbuilding yards for concrete barges and the "Petrol" Fuel Depot); to the west, the highway which runs from Varna to Asparukhovo; and to the east, the old highway which runs from the "Petrol" Fuel Depot to Asparukhovo and which is about 200 meters from the seashore. One of the branches of the canal connecting Varna Lake with the Black Sea is in this area. 25X1
2. Construction in this area began in early 1951 with the building of barracks for the naval base. These barracks are located near the railroad line running to the "Petrol" Fuel Depot near the Varna-Asparukhovo highway, and south of the dikes built for the shipyard for concrete barges. This barracks area is about 250 meters long and 180 meters wide and contains 11 barracks buildings including one 2-story "L"-shaped building which is 10-12 meters wide and whose two wings are respectively 90 and 40 meters in length. This building has 25 rooms. Six 1-story buildings, each about 30 x 8 meters in size, have been converted into warehouses. The other three 1-story buildings, each 80 x 10 meters in size, are used as garages and parking buildings. One building is used as a bath house.

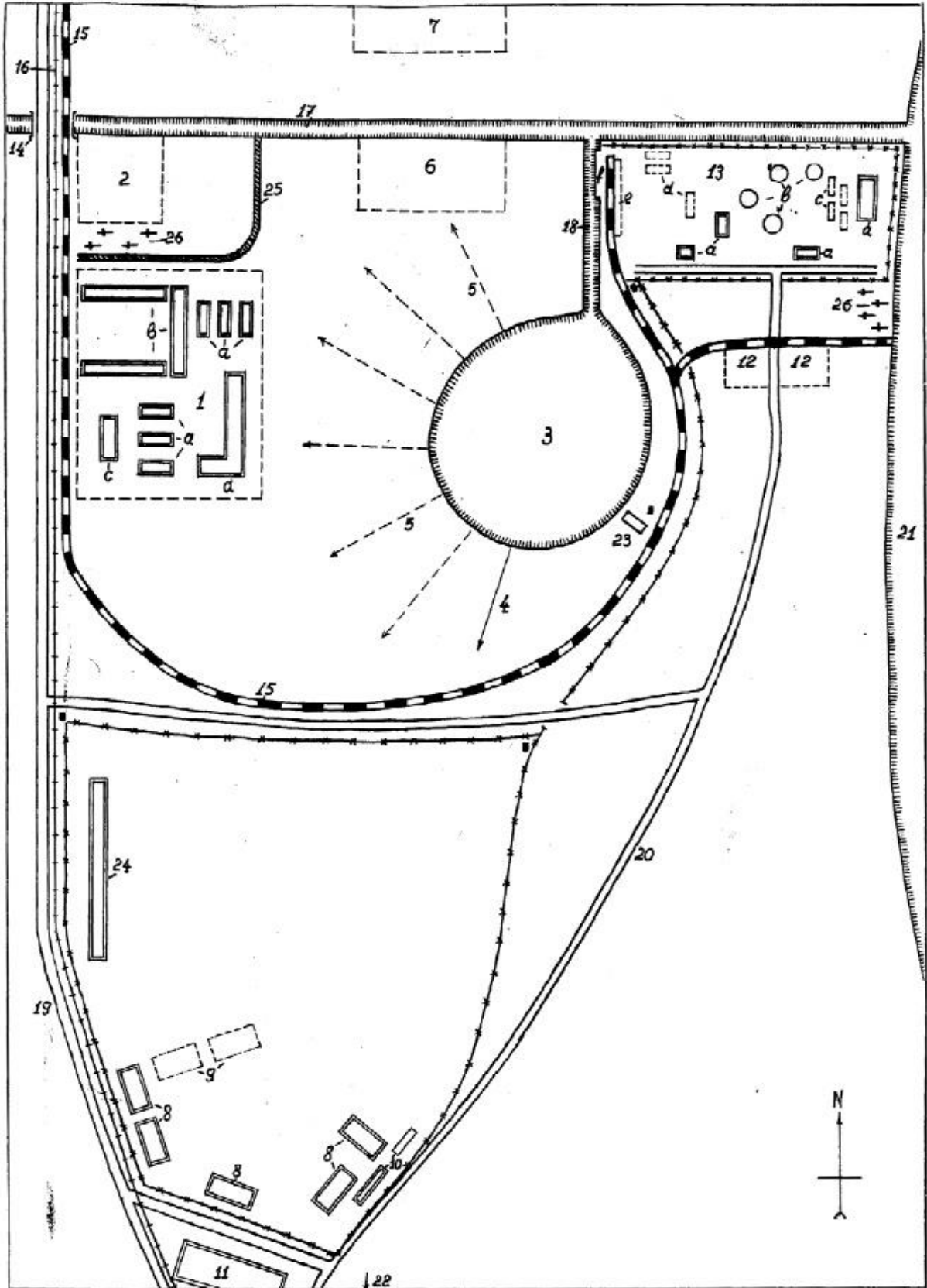
SECRET

По-нататък следва информация, че изкопните дейности на „военноморската база“ се извършва със смукачката „Онега“, размерите на котлована и накратко технологията на строежа. Целият район е ограден с ограда от бодлива тел и само работниците с пропуски могат да влизат в него. Охраняван е от 20 войника. Проект 586 е строен под стриктния надзор на съветските технически специалисти, чиито административен и технически състав е приблизително 15 човека. Работят и значителен брой български специалисти, а българският ръководител на проекта е инж.

Драгнев. От около 3000 работници 400 са цивилни, а останалите - трудоваци от поделения 24-40 и 24-80. Последните са използвани за грубата работа - строежа на жилищните блокове, прокопаването на големи канали между жилищата и проекта, товаро-разтоварна работа. Цивилните са главно специалисти, заети със сондажните дейности. Трудовците са разквартирувани в помещения с размер 200x15 метра, а специалистите са извозвани до обекта със съветски автобуси.

Приложена е и схема на района на Обект 586 и част от кв. Аспарухово, най-интересните обекти в която са:

1. Казарми на ВМС;
2. Завод за строеж на циментови баржи;
3. Изкоп за новия басейн;
4. Посока, в която продължават изкопните дейности;
8. Завършени жилищни сгради на ВМС (това са Руските блокове);
9. Незавършени жилищни сгради на ВМС;
11. Училище „Христо Ботев“;
13. Горивна база „Петрол“;
14. Аспарухов мост;
15. ЖП линия към „Петрол“;
24. Жилищни помещения на трудовците;
26. Позиция на артилерийска батарея;

Разбира се, в следващите години е изяснено какво е Обект 586 и вече се споменава като сух док. Той все още предизвиква интереса на информаторите, които продължават да предават данни за техническите параметри на съоръженията, кейовете, крановете, работилниците, жилищните блокове и т.н.

Разсекретените документи могат да се търсят чрез търсачката на сайта на ЦРУ (<https://www.cia.gov/library/readingroom/search/site>).

V. DOCKYARD COMPONENTS

The following items comprising the dockyard, in addition to the graving dock, are annotated on the photograph and drawing which accompany this memorandum.

Concrete apron 170 feet wide surrounding the dock, apparently used as a stockyard.

Two craneways. Each craneway has a portal gooseneck jib crane. Estimate made from shipboard photos indicate a 10-ton capacity for for one and a 30-ton capacity for the other.

Two quay areas with a total berthing space of 730 feet.

Unidentified semi-buried storage at north end of dockyard, consisting of a double-mounded structure.

Thermal power plant, 90 by 30 feet. Has coal storage pile adjacent. The main power plant in Varna (B. E. [REDACTED] with an

25X1A

Борислав ПЕТРОВ
gradvarna.com